

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію та проведення заходів правової освіти населення
Львівської області

1. Загальні положення

Це Положення розроблене з метою організації та проведення освітніх заходів з підвищення правової культури та правової освіти населення, на виконання частини другої «Зміст освітнього процесу» пункту 5.1 «Стратегічні напрями Програми» розділу 5 «Стратегічні напрями і заходи/проекти Програми» Програми розвитку освіти Львівщини на 2017-2020 роки, відповідно до операційної цілі 2.3 «Розвиток особистості» стратегічної цілі 2 «Якість життя» в рамках реалізації Стратегії розвитку Львівської області на період до 2020 року.

Становлення України як демократичної правової держави, формування засад громадянського суспільства потребує суттєвого підвищення правосвідомості громадян, їх правової культури, неухильного дотримання ними Конституції України, вимог законодавства України та правильного його застосування.

Конституцією України покладено на державу обов'язок доведення до населення законів та інших нормативно-правових актів, що визначають права і обов'язки громадян. Сьогодні саме життя ставить на порядок денний питання подальшого розвитку правосвідомості населення, задоволення їхніх потреб у правовій інформації. Правове регулювання суспільних відносин в нашій державі здійснюється великою кількістю законів та підзаконних актів, з яких лише незначна частина відома населенню. Недостатній рівень обізнаності у сфері прав людини призводить до ігнорування цих прав та, як наслідок, порушення принципу верховенства права. Тому необхідно постійно покращувати умови для подальшого розвитку правосвідомості населення, особливо дітей шкільного віку та студентської молоді, подолання правового нігілізму, задоволення потреб громадян в одержанні загальних знань про державу і право. Треба сприяти розширенню можливостей отримання широкої правової інформації та юридичної допомоги громадянами, які цього потребують. Кожен з цих напрямів має свої форми і механізми реалізації.

Саме правова освіта є гарантією дії верховенства права, запорукою виховання у громадян поваги до закону та до держави як гаранта дотримання правопорядку.

Правова освіта населення Львівської області реалізується у рамках Програми розвитку освіти Львівщини на 2017–2020 роки (далі – Програма) і передбачає створення необхідних умов для набуття широкими верствами населення, особливо учнівською та студентською молоддю, правових знань та навичок у їх застосуванні, забезпечення доступу громадян до джерел правової інформації, а також визначає основні напрями правоосвітньої діяльності та першочергові заходи щодо їх реалізації.

Правова освіта – це комплекс заходів виховного, навчального та інформаційного характеру, спрямованих на створення належних умов для набуття громадянами обсягу правових знань та навичок у їх застосуванні,

необхідних для реалізації громадянами своїх прав і свобод, а також виконання покладених на них обов'язків.

Організація та здійснення заходів правової освіти населення повинні здійснюватися за активної участі органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, навчальних і культурних закладів, наукових установ, міжвідомчих координаційно-методичних рад із правової освіти населення, видавництв і видавничих організацій, засобів масової інформації.

З метою розвитку правової освіти населення необхідно систематично через засоби масової інформації інформувати населення про національне законодавство, діяльність органів законодавчої, виконавчої, судової влади тощо.

2. Мета і завдання Програми

Метою Програми є підвищення загального рівня правової культури та вдосконалення системи правової освіти населення, особливо учнівської та студентської молоді, набуття громадянами необхідного рівня правових знань, вміння реалізовувати свої права та захищати їх, подолання правового нігілізму та формування у них поваги до права.

Основними завданнями Програми є:

- підвищення рівня правової освіченості населення, насамперед учнівської та студентської молоді, громадян, які проживають у сільській місцевості, інших категорій громадян;

- створення належних умов для набуття громадянами знань про свої права, свободи і обов'язки, вироблення навичок реалізовувати та захищати свої права;

- широке інформування населення про правову політику держави та законодавство;

- забезпечення вільного доступу громадян до джерел правової інформації;

- удосконалення системи правової освіти населення, збереження та розвиток вітчизняних традицій у цій сфері, адаптація найкращого світового досвіду.

3. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування

Правова освіта населення – це процес засвоєння знань про основи держави та права, виховання у громадян поваги до Конституції, законів України, до прав людини, небайдужого ставлення до порушень законності та правопорядку. Правова освіта – це необхідний елемент правової культури.

Правова освіта є складовою частиною системи освіти і має на меті формування високого рівня правової культури та правосвідомості особи, її ціннісних орієнтирів та активної позиції як члена громадянського суспільства, подолання правового нігілізму, задоволення потреб у правовій інформації, заохочення до участі у розбудові демократичної, соціальної і правової держави, профілактику правопорушень, забезпечення вільного і всебічного розвитку особистості.

Правову освіту громадян складає комплекс інформаційних, виховних та навчальних заходів державних, муніципальних і громадських структур, спрямованих на забезпечення певного обсягу правових знань, навичок, інформацій, консультацій, необхідних громадянину для прийняття рішень у питаннях державного і приватного життя, захисту прав і свобод, гарантованих Конституцією України.

Правова освіта громадян є невід'ємною частиною діяльності держави і громадянського суспільства, які повинні нести відповідальність за її стан і розвиток щодо забезпечення прав і свобод.

Усі громадяни України, згідно з положеннями Конституції України та нормами чинного законодавства, мають право на набуття необхідного їм мінімуму правових знань. Це право забезпечується розгалуженою мережею загальних та спеціалізованих навчально-виховних закладів незалежно від форм власності, широким правовим інформуванням населення через засоби масової інформації та культурно-освітні установи.

Правова освіта є обов'язковою в усіх закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої та післядипломної освіти.

Правова освіта в області забезпечується:

- активною участю в її організації органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, навчальних закладів, підприємств, установ, організацій, засобів масової інформації;
- безпосередньою участю юристів у розповсюдженні правових знань;
- органічним поєднанням правової освіти із загальною середньою і професійною освітою, культурою, політичним, економічним, моральним, естетичним та іншими формами виховання;
- відкритістю і доступністю до інформації про державу і право, про законодавство, про правову політику держави;
- систематичністю і безперервністю поширення та одержання знань про державу і право;
- диференційованим підходом до навчально-виховного правоосвітнього процесу.

З метою оперативного вирішення питань координації і методичного забезпечення правової освіти в області діє обласна міжвідомча координаційно-методична рада з правової освіти населення Львівської області (далі – МКМР). Положення про обласну МКМР з правової освіти населення, персональний склад членів ради затверджуються

розпорядженням голови облдержадміністрації. Головою МКМР є керівник апарату облдержадміністрації.

Складовою частиною правової освіти є самоосвіта громадян з питань держави і права, вивчення Конституції України, законодавства про референдум, виборчого законодавства та інших норм чинного законодавства.

Для здійснення правової освіти використовуються друковані, електронні та аудіовізуальні засоби масової інформації, мережі спеціалізованих будинків і бібліотек правової освіти.

Правова освіта починається в сім'ї та закладі дошкільної освіти, де дітям надаються початкові знання про норми поведінки, звички щодо їх виконання, виховується повага до батьків, вихователів, ровесників, людей похилого віку та інших осіб.

Надалі правова освіта надається закладами загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої та післядипломної освіти.

В освітніх закладах здійснюється широка позакласна і позааудиторна правовиховна робота, до якої залучаються вчені – юристи, працівники правоохоронних органів, інші фахівці.

З метою задоволення потреб працівників у юридичних знаннях під час виконання ними своїх функцій і завдань, прийняття кваліфікованих рішень, реалізації наданих повноважень на підприємствах, в установах і організаціях може запроваджуватися правова освіта.

Преса, телебачення, радіо, інтернет-ресурси систематично інформують населення про законодавчі та інші нормативні акти України, про діяльність органів законодавчої, виконавчої та судової влади, а також про стан правопорядку, боротьбу із правопорушеннями, особливо серед неповнолітніх, їх профілактику тощо.

Для кваліфікованої правової освіти населення в засобах масової інформації можуть створюватися загальні і навчальні телевізійні та радіомовні канали, випуски, журнали, а також запроваджуватися сторінки, рубрики й інші популярні форми.

Заклади культури (бібліотеки, будинки культури, кінотеатри та інші) здійснюють цілеспрямовану правову освітньо-виховну діяльність. З цією метою ними за участі органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних організацій, громадських організацій створюються на громадських або госпрозрахункових засадах університети правових знань, лекторії, кінолекторії, проводяться виставки юридичної літератури, читальні конференції, тематичні концерти, зустрічі із молоддю та інші заходи.

Основними шляхами розв'язання проблеми є:

підвищення рівня правової підготовки населення, насамперед учнівської та студентської молоді, громадян, малозахищених верств населення тощо;

створення належних умов для набуття громадянами знань про свої права, свободи і обов'язки;

широке інформування населення про правову політику держави та законодавство;

забезпечення вільного доступу громадян до джерел правової інформації.

4. Фінансове забезпечення Програми

Фінансування правової освіти населення проводиться за рахунок коштів обласного бюджету через департамент освіти і науки Львівської облдержадміністрації у рамках Програми розвитку освіти Львівщини на 2017-2020 роки. Загальний обсяг коштів, необхідних для реалізації Програми, становить 360,0 тис. гривень.

Строк реалізації Програми: 2019 – 2020 роки.

Ресурсне забезпечення Програми

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	Обсяг ресурсів за роками		Усього витрат на виконання Програми
	2019 рік	2020 рік	
Обсяг ресурсів, усього, у тому числі:	180,0	180,0	360,0
обласний бюджет	180,0	180,0	360,0
районні та міські міст обласного значення бюджети	-	-	-
сільські, селищні, міські бюджети, бюджети об'єднаних територіальних громад	-	-	-
кошти інших джерел	-	-	-

5. Перелік заходів та організаційне забезпечення Програми

Перелік заходів, обсяги та джерела фінансування Програми наведено у додатку до Програми.

Надання правової освіти має здійснюватися в усіх закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої та післядипломної освіти, інших закладах та установах.

Правова освіта здійснюється із застосуванням сучасних інформаційних технологій, зокрема елементів дистанційного навчання, залучення інтерактивних методів навчання тощо.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування здійснюють у регіонах координацію зусиль усіх державних органів, підприємств, установ та організацій з метою вирішення

завдань щодо забезпечення підвищення правових знань і правової культури громадян.

Методичне забезпечення правової освіти здійснюють Головне територіальне управління юстиції у Львівській області, органи системи безоплатної правової допомоги, департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації, інші установи та організації. Вони спільно визначають форми і методи проведення правороз'яснювальної та правовиховної роботи, проводять конференції, навчальні семінари, інші організаційно-методичні заходи, спрямовані на підвищення якості правопросвітницької роботи.

З метою оперативного вирішення питань координації і методичного забезпечення правової освіти при обласній та районних державних адміністраціях, виконкомах міських рад діють міжвідомчі координаційно-методичні ради з правової освіти населення.

Райдержадміністрації, міськвиконками спільно з відповідними органами системи безоплатної правової допомоги формують склад районних (міських) міжвідомчих координаційно-методичних рад з правової освіти населення.

Державні та комунальні засоби масової інформації систематично інформують населення про національне законодавство, діяльність органів законодавчої, виконавчої, судової влади, а також про стан правопорядку, боротьбу з правопорушеннями, особливо серед неповнолітніх.

Для подальшого вдосконалення правової освіти населення в межах державного та регіонального замовлення створюються загальні і навчальні телевізійні та радіомовні канали, а також запроваджуються сторінки, рубрики та інші популярні форми надання правової інформації.

6. Очікувані результати від впровадження Програми

Реалізація Програми сприятиме підвищенню рівня правових знань та правової культури як окремих громадян, особливо учнівської і студентської молоді, так і суспільства в цілому, формуванню у громадян поваги до права, загальнолюдських та національних правових цінностей, а також подоланню правового нігілізму, підвищенню ефективності правоосвітньої та правовиховної роботи в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої та післядипломної освіти.

Позитивні зміни у правовому вихованні громадян сприятимуть набуттю широкими верствами населення навичок у правильному застосуванні чинного законодавства, вмінні користуватися правовими нормами для прийняття правильного рішення у складних життєвих ситуаціях, зменшенню кількості необґрунтованих скарг та звернень.

7. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координація і контроль за ходом виконання заходів, передбачених Програмою, доручається Головному територіальному управлінню юстиції у Львівській області.

Узагальнену інформацію про стан виконання заходів Головне територіальне управління юстиції у Львівській області подає обласній раді щороку до 30 січня протягом 2020-2021 років.

Виконавці подають інформацію про стан виконання заходів, передбачених Програмою, до головного територіального управління юстиції у Львівській області до 20 січня протягом 2020-2021 років.

**Директор департаменту освіти і науки
Львівської обласної державної
адміністрації**

Любомира Мандзій

**Начальник Головного територіального
управління юстиції у Львівській області**

Тарас Грень

Перелік заходів, обсяги та джерела фінансування
правової освіти населення області на 2019 – 2020 роки

№ з/п	Перелік заходів	Термін виконання заходу	Виконавці	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. гривень				Очікуваний результат
				Роки	Всього	В тому числі за джерелами		
						обласний бюджет	інші джерела	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Організувати проведення конференцій, семінарів, симпозіумів тощо з питань підвищення рівня правових знань та правової культури громадян	2019 – 2020 роки	Львівська обласна державна адміністрація, місцеві органи виконавчої влади, члени обласної МКМР з правової освіти населення	–	–	–	–	Поліпшення організації правоосвітньої роботи
2.	Провести олімпіади, конкурси, вікторини та інші змагання з правознавства, конкурси учнівських та студентських робіт з питань історії та теорії держави і права, практичного застосування норм чинного законодавства тощо	2019 – 2020 роки	Департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації	–	–	–	–	Поліпшення організації правоосвітньої роботи
3.	Сприяти створенню молодіжних правових клубів	2019 – 2020 роки	Департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації, департамент з питань культури, національностей та релігій Львівської обласної державної адміністрації, бібліотечні	–	–	–	–	Підвищення рівня правової освіти

4.	Забезпечити співпрацю з громадськими організаціями, благодійними фондами та іншими громадськими об'єднаннями у сфері правоосвітньої та правовиховної роботи дітей та молоді	2019 – 2020 роки	Головне територіальне управління юстиції у Львівській області, Львівська обласна державна адміністрація, місцеві органи виконавчої влади	–	–	–	Підвищення рівня правової освіти, правовиховної діяльності
5.	Організувати в закладах культури і мистецтва виставки навчально-методичної та інформаційної правової літератури	2019 – 2020 роки	Головне територіальне управління юстиції у Львівській області, департамент з питань культури, національності та релігій Львівської обласної державної адміністрації, бібліотечні установи	–	–	–	Підвищення рівня правової освіти
6.	Сприяти розширенню мережі громадських правових приймалень в області та організації їх діяльності відповідно до Порядку роботи громадської приймальні з надання безоплатної первинної правової допомоги	2019 – 2020 роки	Головне територіальне управління юстиції у Львівській області, Львівська обласна державна адміністрація, районні державні адміністрації, міськвиконкоми	–	–	–	Підвищення рівня правової освіти
7.	Виготовити та розмістити зовнішню рекламу, що пропагує правові знання для школярів, студентів, їх батьків (плакати, білборди, сітілайти, павуки тощо) на вулицях, в громадському транспорті, громадських	2019 – 2020 роки	Головне територіальне управління юстиції у Львівській області, департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації	2019	75,0	75,0	Охоплення зовнішньою рекламою максимальної кількості населення з інформуванням про його права та способи їх
				2020	75,0	75,0	
				2019-2020, в т.ч.	150,0	150,0	

місяцях								реалізації
8.	Забезпечити всебічне висвітлення в друкованих та електронних засобах масової інформації правової тематики, організовувати виступи у засобах масової інформації з роз'ясненням конституційних прав у різних сферах життя, зокрема в галузі здобуття освіти	2019 – 2020 роки	Головне територіальне управління юстиції у Львівській області, департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації, Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Львівській області	2019 2020 2019-2020, в т.ч.	30,0 30,0 60,0	30,0 30,0 60,0		Охоплення цільової аудиторії з інформування про права та способи їх реалізації
9.	Здійснювати правоосвітницьку роботу шляхом видання та розповсюдження брошур, методичних та роздаткових матеріалів із правової тематики, розроблення та розповсюдження інформаційного видання Міністерства юстиції України «Юстиція відкрита для людей»	2019 – 2020 роки	Головне територіальне управління юстиції у Львівській області, департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації, Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Львівській області	2019 2020 2019-2020, в т.ч.	30,0 30,0 60,0	30,0 30,0 60,0		Забезпечення вільного доступу громадян до джерел правової інформації, підвищення рівня самоосвіти різних цільових аудиторій
10.	Проводити правоосвітню та інформаційно-роз'яснювальну роботу щодо прав учасників АТО, ООС, членів їх сімей та внутрішньо переміщених осіб в межах компетенції	2019 – 2020 роки	Головне територіальне управління юстиції у Львівській області, департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації, Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Львівській області	2019 2020 2019-2020, в т.ч.	10,0 10,0 20,0	10,0 10,0 20,0		Підвищення рівня правосвідомості та правової освіти

[illegible]

стан законності і правопорядку, забезпечення прав і свобод людини, змін у чинному законодавстві	Регіональний центр надання безоплатної вторинної правової допомоги в області	2019 – 2020 роки	Головне територіальне управління юстиції у Львівській області, місцеві органи виконавчої влади, департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації, Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги в області						Підвищення рівня правосвідомості і правової обізнаності школярів та студентської молоді
14. Забезпечити проведення правоосвітніх заходів у рамках Всеукраїнського тижня права, охопивши ними найширше коло учнівської і студентської молоді Львівщини		2019 – 2020 роки	Головне територіальне управління юстиції у Львівській області, місцеві органи виконавчої влади, департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації, Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги в області	2019	5,0	5,0	10,0	5,0	Підвищення рівня правосвідомості і правової обізнаності школярів та студентської молоді
				2020	5,0	5,0			
				2019- 2020, в т.ч.	10,0				
15. Забезпечити роботу мобільних точок доступу до безоплатної правової допомоги, особливо у важкодоступних гірських та сільських районах Львівщини, забезпечивши належними інформаційними матеріалами		2019 – 2020 роки	Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги в області спільно з Головним територіальним управлінням юстиції у Львівській області, департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації	2019	5,0	5,0			Надання консультативної підтримки та інформації громадянам щодо можливості отримання безоплатної як первинної, так і вторинної правової допомоги
				2020	5,0	5,0			
				2019- 2020, в т.ч.	10,0	10,0			
16. Продовжити практику організації роботи виїзних консультативних пунктів з надання безоплатної правової допомоги, попередньо вивчивши проблемні питання тієї чи іншої території, груп населення, що потребують такої допомоги		2019 – 2020 роки	Головне територіальне управління юстиції у Львівській області, Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги в області, Департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації	2019	5,0	5,0	10,0	5,0	Надання консультативної підтримки та інформації громадянам щодо можливості отримання безоплатної як первинної, так і вторинної правової допомоги
				2020	5,0	5,0			
				2019- 2020, в т.ч.	10,0	10,0			

17.	Організувати проведення правоосвітніх заходів (лекцій, семінарів, майстер-класів тощо), їх матеріально-технічне забезпечення	2019 – 2020 роки	Головне територіальне управління юстиції у Львівській області. Департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації	2019	5,0	5,0	Допомоги
				2020	5,0	5,0	Якісне проведення правоосвітніх заходів, закупівля призів
				2019-2020, в т.ч.	10,0	10,0	
	Всього коштів за Програмою:			2019	180,0	180,0	
				2020	180,0	180,0	
				2019-2020, в т.ч.	360,0	360,0	

Директор департаменту освіти і науки
Львівської обласної державної адміністрації

Любомира Мандзій

Начальник Головного територіального
управління юстиції у Львівській області

Тарас Грень